

POZNEJ SVOJI RODINU, POZNEJ SÁM SEBE

Pamětník: Ladislav Goral

reportáž připravila Marceal Giňová

VSTUP ÚVOD : Jmenuji se Marcela Giňová a chodím do základní školy Cimburkova. 3. prosince 2015 jsem v rámci projektu Příběhy našich sousedů natáčela vyprávění pana Goral.

VSTUP1 Pan Ladislav goral se narodil 18.11.1939 ve Vácu v Maďarsku. V roce 1940 se s rodiči přestěhoval do Levic na jižním Slovensku.

PAMĚTNÍK1: „ *Tak jsem předválečný dítě, takže celkem za druhý světový války jsem přišel o půlku své rodiny o maminku, o ségru, o babičku a o strejdy, a všechno možný. Takže osm lidí z mojí rodiny jak se říká, umřeli za 2.světový války, kvůli tomu, že takzvaný gardisti, který byli posluhovači Němců, žalovali na nevinný lidi. No a když mi bylo 14 let, utekl jsem rodičům do Prahy.“*

VSTUP2: Po příjezdu do Prahy se ho ujali manželé, kteří neměli vlastní děti. Starali se o něj jako o vlastního a naučili ho žít v cizím světě. Díky nim vystudoval střední průmyslovou školu a 3 semestry na Filozofické fakultě. Studium nemohl dokončit, protože nechtěl vstoupit do komunistické strany.

VSTUP3: V roce 1968 pomáhal na Žižkově zakládat speciální romskou školu. Dnes známou jako základní škola Cimburkova. Zpočátku do školy nechodilo mnoho dětí. Pan Goral je chodil domů budít a vysvětloval jim, proč je škola důležitá.

PAMĚTNÍK2: „ *Ty učitelky vždycky byly takový jako výborný, to je malý slovo vynikající. Vždycky se snažily těm dětem a těm Romům pomoci. A já ještě dělal předsedu SRPŠ, takže jsem, když se něco stalo, tak mě ty učitelky vždycky zvaly a stěžovaly si, co jde a co nejde a tak. A já jsem chodil mezi ten lid romský a snažil jsem se lidi přesvědčit, že dělání je nutnost a tak dál a tak dál.“*

VSTUP4: Celý život se věnoval romistice a pohyboval se v kruhu nejvýznamnějších československých romistů, jako byla Milena Hübschmannová a Viktor Sekyt.

PAMĚTNÍK3: „ *Na trvalý poměr jsem byl telefonista a dělal jsem telefony po celý republice. Takže jsem stavil ústředny a dělal místní sítě, takže já měl práce habaděj, ale chodil jsem mezi lid československý, jak se říká, a sbíral jsem růst takzvaných kast. Protože Indie je založená na kastách a já jsem chtěl zjistit kolik kast je v Československu. Takže, já prakticky jsem si prošel, pěšky, všechny romský osady na Slovensku, a ne jednou, a dával jsem dohromady, která rodina je jedna kasta, která druhá, třetí a tak dál a tak dál.“*

VSTUP5: Pan Goral mi také vysvětlil, proč se celý život zajímal o Romy.

PAMĚTNÍK4: „ *Každý by měl vědět odkud je, co je zač. A já když jsem se ptal svého táty, odkud je můj praděda, to bylo takový povídání, jako když mluvíte o pohádce. A já jsem potom šel na takový úřad, kde vám prostě všechno řeknou a tam jsem zjistil, že rod Goralů sahá do 1728. Na to mám papír. Takže jsem pak zjistil, kde všude Goralovci bydleli a jak se jmenoval můj praprapradědeček, odkud je*

moje maminka a tak dál. A to je to zajímavý, to je. Říkám poznej svoji rodinu, poznej sám sebe, co jseš zač, odkud jseš a tak dál.“

VSTUP6: Od 90.let pracoval jako poradce pro národnostní menšiny a s touto prací skončil za vlády Mirka Topolánka. Už za federace spolupracoval s Petrem Pithartem. Také hrál ve filmech: Bony a klid, Přítelkyně z domu smutku, Můj přítel Fabián.

VSTUP7: Protože chtěl poznat Indii, procestoval ji vlakem, pěšky a na slonovi.

PAMĚTNÍK5: *„Je tam taková soudržnost, takovýho něco co, jsem už nikde jinde neviděl. Je to takový neuspěchaný národ, je to takový zvláštní svět, zvláštní život, ale jako chudý, ale nádherný. To je jedno a to samý jako cigánský vesnice na Slovensku, jedno a to samý, samý uličky, to jak, já když jsem to viděl, říkal jsem si: já jsem na Slovensku.“*

VSTUP8: Jeho cesta vedla z Radžastánu do Pandžábu. Zjistil, že Indové neřeší školu a práci, protože co dělají rodiče, dělají i děti. Také zjistil, že se dělí na jednotlivé kasty. Uvědomil si, že hindština se změnila, a že romštině je podobné každé páté slovo.

PAMĚTNÍK6: *„Každýmu bych to přál, aby tu Indii navštívil. Z toho Pandžábu jsme jeli do Dillí, to je skoro 2500 kilometrů. A my jsme to šli pěšky, na slonu, ve vlaku, různě, jak jsme to, jak jsme s tím... My jsme chtěli cestou poznat ty lidi, kdybych sed do auta, tak tam nic nevidím, nebo do vlaku, a proto jsme šli tímhle stylem, tou cestou jsme potkávali různý lidi a mohli jsme s nima mluvit o zážitcích a tak a tak. A jít prostě do Indie na dovolenou, jenom tak, to nemá smysl. To nic nepoznáte.“*

VSTUP9 ZÁVĚR: Dnes pan Goral pracuje v domě národnostních menšin v Praze. Věnuje se mezinárodním vztahům romské komunity a zároveň se podílí na projektu rekvalifikace Romů. Má 3 děti, 7 vnoučat a 16 pravnoučat. Jeho celoživotní vášní je romistika a s ní spojené cestování do Indie.